

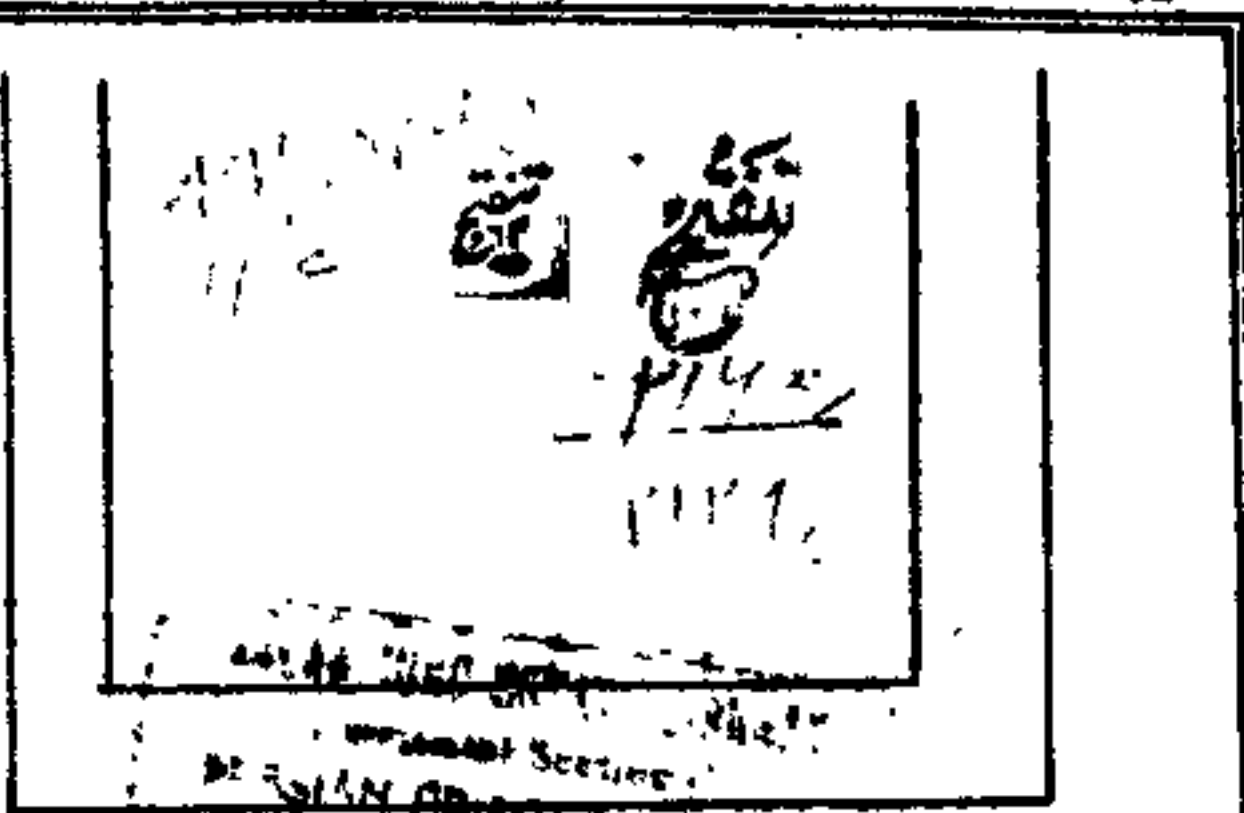
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ

وَعَلَى مَنْ فِي بَيْتِهِ مِنْكُمْ وَتَقَرَّبْ إِلَيْهِمْ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

من سعيفات عالم جليل و شاعر بهادر و پنددار و پندداران
مستخلص به غالب مراد

در مطبع مشاعری ما تمام چاپ گردید

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمد واله
 اجمعین الطیبین الطاهرین بدایک عالم جلیل وشاعر
 بیعدیل شمسوار میدان فصاحت بیکہ تازجوانگاہ بلاغت
 صاحب الملکات الملکیہ ذی قوۃ الذراکیہ القدسیہ غریب الشوہ
 اکل الکلام شرف التقدمین کھنفت التاخرین علامہ زمان نہ تمام
 دوران نقادہ وودمان امام البیرہ قاتل الکفرۃ الفجرۃ ابیر المؤمنین
 یسوب الدین حضرت علی ابن ابی طالب السید جمال الدین
 متخلص بہ غالب متوطن قصبہ زید پور صان اللہ سکناہ عن الفتن
 والشہورہ اسے کثر الشہورہ وقرۃ الذہورہ کرا ز غفوان شباب

شوق تحصیل علم و رسد داشته و عمر عزیز را بخدمت علماء عظیم
 المنزلت و شعرا می فحیم المرتبت بسر برده و در اندک زمان
 نحو مفسر علوم عقلیہ و نقلیہ در باقیہ بین الشعرا کاشمش فی الضحی
 مسرود و موسوم گشته : حتی کہ در انتظام نظم گوئے سبقت از
 ناظمان سلف ربوده : و در میدان مسرود من کو قوافی قافیہ
 شاعران جهان تنگ نموده : کلام بلاغت نظامش رنگ
 برده سی قحطان شکسته : و مضمون فصاحت مشوشش عرق حجاب
 بر چین سحجان و عدیان آورده : سبحان التمد و یواتش علامتی
 است از سرشاران شراب وحدت : و مثنویش آیتی است
 نوشته کلک قدرت : الحق کہ چنین دیوان زبیا عنوان کسے
 از اساتذہ من الی الان ندیده : و همچنین مثنوی در حال وصل و
 فراق خالی از تعلید و اغراق بگوشش مشتاق نرسیده مطالعہ سر
 مطلع دیوانش کہ فی الحقیقت مطلع خورشید خاوری است
 عسری و خاقانی محو حیرت : و باستماع اشعار و لغزب مثنویش
 کہ فی الواقع نہرے است جاری فیضی و جامی عرق دریایے
 حسرت : بشعریکہ بیا مید روح القدس و مقطع دیکہ از غزلہا بزرگان
 فیض تر جان مصنف علیہ الرحمہ و الغفران جاری گشته نزد

ماہر ان فن اشعار بلا گفتگو و نگار رینوز مقطع اقا و جاہست کہے
 از شعر اسی ماضی و حال بچیان گوہر بہتیاں نوک لسان زہ سفتہ
 بلے لاریب فیہ انجین مضمون سہل متنوع احدی از اہل زبان
 نگفتہ شعر از خانہ برون آمدنش بے سبب نیست : غالب
 دل بنیاب تو دستک زدہ باشد : اکنون ورین ایام سعادت
 فرجام رسے اصابت پیرے سیدالہام حسین خلف رشید سید
 اصغر حسین مرحوم صانہ اللہ عن الشین رئیس قصیدہ زبدیو فریاد
 بلع ثنوی لائالی الموسوم بہ گلدستہ معانی کہ مثنوی است جلال
 امام حاوی عشر و عشرت جس خاتون والدہ ماجدہ جناب صاحب العصر
 ندرمان فرمای قضا و قدر نائب مناب حضرت خیر البشر امین الدیان
 خلیفۃ الرحمن امام الانس والجان اللہم عجل فرجہ و سہل فرجہ
 مائل گرد تا ہمام بلع باجماع نسخ ثنوی مذکور الصدر فرمودہ
 سبب ابتدا و زمانہ مضاف میر و مشور تصانیفش بیچ شمع کاغذ
 زیر صد فائوس خفا مثنی و مستور بود بجلوہ ظہور آوردہ و چو
 نسخ ازین کتاب مستطاب کہ در زمان مضاف علیہ الرحمہ است
 تحریر یافتہ بودند باقتضای روزگار و مروریل و ہمارا از کم توجہی
 صاحبان عالی وقار قصہ کیاب بلکہ نایاب گردیدند اما بعد

انچه بعضی بوالهوسان نا تجربه کار و نابلدان از موزن اشعار را حاصل
 به نقل آورده اند بنظر تدقیق از پیرانه صحت و حلیه تحقیق بعضی ماری
 و عاقل ننویدند الا نسخه که چکیده قلم جاد و در تم مصنف علیه الرحمه
 بود به تجسس تمام و تفحص بالا کلام و کتب خانه خودش بیافت شده
 بنقل آن پرداخت و بجمع مراتب خیال ستم و صحت الفاظ المحفوظ
 داشت اگر چه باعث کندی سانی و گرم خوردگی بعضی اوراق
 از نسخه موصوف نهایت وقت افتاد و آنچه افتاد اما بمقدور تصحیح
 و توضیح الفاظ از کتب لغت کرده و ادو صحت داده اگر خطای
 در کار رفته باشد از ناظرین امید غفور و عطا است مخفی و موجب
 مبارک و که مصنف رحمه الله علیه اشعار شعری را بیک
 هزار ششصد پنجاه و نه شماره نموده چنانچه در خانه الکتاب فرمود
 است بیست و چهار نزدیک یک میشود کل : هزار و ششصد و
 پنجاه و نه گل : پس دو شصت بیت که بمضمون واحد نماند
 از شماره در شعری وارد شده اند داخل تعداد ابیات

نایب شمر و تا که حساب مصنف علیه الرحمه برابر آنند فقط

اشعار آبدار و توحید خباب اینر و غفار و لغت
 حضرت رسول مختار و منقبت انکه اطهار صلوات اللہ
 علیہم از تالیف افکار سید الہام حسین ابن سید
 اصغر حسین مرحوم رئیس قصبہ زید پور کہ در
 حلین ملاحظہ مثنوی گلدرسته معانی تخریر فرمودہ
 و ابیات بزرگات در صفت مثنوی مدح مصنف آن

افزودہ

بسم اللہ الرحمن الرحیم

سیر پر نامہ زید محمد لاریب
 وجودش از ہمیشہست قائم
 قدیم و حتی و قیوم و کریم است
 چو کرد او قدرت خود را پویا
 نخستین بندگان را عقل او داد
 کہ تا گیرندشان از جان دل بند
 بکنفر و شرک و گمراهی نباشند
 ز دل حق را بہ کتایے بخوانند

کہ ذات حق برسی باشند مجیب
 چنان باشد کہ بیوہست دائم
 سمیع است بصیرت و مجیب است
 جان از امر کن گروید پویا
 رسل بہر ہدایت پس فرستاد
 بجا آرند احکام خداوند
 خدا را در جهان یکتاشناسند
 صلوة و صوم بر خود و فرزند

۱۰

<p>کنند از صدق دل و اعبادت بار سال رسل تسلیح احکام بمختم المرسلین ختم نبوت</p>	<p>برون آید از چاه ضلالت به عهدی چنین کردست پیغام به عهد آخرین کرده ز رمت</p>
<p>نعت حضرت رسول کائنات صلعم</p>	
<p>محمد افضل پیغمبران است محمد حاکم دارین لاریب محمد مقتدای هر دو عالم نهستی نه فلک سایه بنیاد قدم نگذاشته خواد آدم ز خلق بوالشهر مقصودا و بود ز برهان رسالت مست سراج بود بر صدق آن قران ناطق چه قرآن جمله آثار الهی بمثل آن سیر موسی نزدیکند کجا انسان کند کار خدای نباشد جز خدا این کائنات مفصل فار و اخبار و آثار</p>	<p>محمد باو شاه انس و جان است محمد سرور کونین لاریب محمد پیشوای هر دو عالم نگردی حق نور پاک ایجاد ز کرم نیستی در باغ عالم سجود از قدسیان سجودا و بود بنی بے شبهه بود آن صاحب اگر خواهی دیگر برهان ناطق چه نسر آن گنج اسرار الهی نصیران گرچه در نظر آوریدند کجا باطل کند با حق مصامی همه کردند از اول و جان و گراز سحر آتشن بسیار</p>

و کلام خدا خلق است از او

<p>چو یک شہزادہا بر نگارم ہمان بہ دیگرے اشعار گویم</p>	<p>کتابے چند در تحریر آرم تکائے حیدر کرار میگویم</p>
<p>خطاب بساقتی و منقبت حضرت امیر المؤمنین علیہ السلام</p>	
<p>یاساقتی بگردش آرجاسے کہ فصل کو بہار آمد دل افزوز عناول چارسو در نعمہ سازی نوازان یکطرف قمری بکو بکو بشاخ گل نوائی عند لیبان مہزن دیدہ نرگس کشاودہ شوق خوش قدان رشک نشا سننی بادن وے گشت موجود بر قاصی مہیا ہر طرف حور بجاسے صفت بصف استادہ ^{غلمان} عجب لطف و جانب از تباط است بدہ جامی مرا از باوہ ہوش بوجہ ایم سرایم بدعت شاہ امام رہنما جان پیہر</p>	<p>بیار انم رسان از پایاے وزیدہ در چہنہا با و نوروز بہر نفلان گل در مد پانزی قمان و مالہ طاؤس کیسو خلیدہ پچو تشہد در گ جان براہ انتظار سے ایسا وہ ز یک با ایسا وہ سر و آزاد ز عالم رنج و غم گردید مقنود نہ نور سے بلکہ نور وادی طور زندہ کف بکف باروی خندان مرا سر محفل عیش و نشاط است یاو پیر مجنا نہ کنم ہوش کہ ز بر حکمت از ما نیست تا ماہ وصی مصطفیٰ بساقتی کو شرع</p>

بشور سخاوت زو چو خاتم
 شجاعت را که پیشت چه مذکور
 بر زمی که او شمشیر گین تخت
 خیز ز جبه و خندق ندر می
 جویع گین بقرق عمر و سوده
 گردن چون فرو آورد همساک
 چو مر جب شد مقابل روز خیر
 که دو نیمه مع مرکب شد اسوار
 بسان برق شمشیر سپیده
 بند ضرب بدیالند سهل و آسان
 گر زبان گشت آن فوج شکر
 در قلعه که از بس بود سنگین
 هم هفتاد کس چون جمع بودی
 چنان از جا بودش شیر داد
 ز اسرار خدا هر کار او دان
 بچید روی خود آرامی باور
 درش بهر جهانی جای امید

شدا ز اهل سما گم نام حاتم
 شجاعان همان ناچار و مجبور
 بریشان لشکر کفار را ساخت
 بها کرد است آن مقبولان می
 مثال گوی سزاتن ربوده
 سرشک زتن جدا افتاد صدم
 چنان بر فرق او زد تیغ خید
 بیاد روز زمین تیغ شتر بار
 ز بازو ملک که بر پریده
 شده بیجان بسا قوم بی جان
 بشد مفتوح یکد حصن خیر
 یی بند و کشتا و این بود آئین
 نفوت بند کرد می و کشتودی
 که بد مثل سپهر در دست جیده
 نه آید خبر نبی یا از وصی آن
 دوامی در قبول را جوازمین
 چه حاصل آید از عمر از زید

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
 شماره ثبت ۱۳۰۰
 شماره قفسه ۱۳۰۰
 شماره کتاب ۱۳۰۰
 تاریخ ثبت ۱۳۰۰
 تاریخ قفسه ۱۳۰۰
 تاریخ کتاب ۱۳۰۰

<p>هوا کے رو بہا از سر بدر کن ابو برزقیمش حجت زبندوان اگر دو ہمشین چون زمین و نار کند بنیادہ تحصیل حاصل</p>	<p>ولائے شیعہ حق نفس جگر کن چہ خوش گفت غالب بن محمدان ولایتش در دلیہ با حب اغیار دلایلہ گر کیسے آروز باطل</p>
<p>در تقبوت تتمہ اوصیاء علیہم السلام برگزیدہ خالق انام</p>	
<p>ہمیشہ علی عالی مقام اند بہر خویش ہر یک بو وکتا بارشاد بنی پابند ہر دم مطیعاً صابراً عند البلاء رواج دین ہمیشہ زالتیان ولی خالق و مہتمم احمد ز ظلم ظالمان از خلق مستور نماید سرگون اعلام بدعت قنوتش باشد از فضل الہی ز ما باکان کند کسیر چہان پاک زمین از نور دین مہمور سازد رواج دین حق تافان کردو</p>	<p>وزان پس بازوہ دیگر امام اند میان شان نباشد فرق اصلا مطیع حکم خلاق و وعالم شکور اذا کوا عند العطاء نمایان وحدیت داووزالتیان و ساخر از مہمہ باشد محمد بقایم ہست او سرور مشہور شود روزی عیان با حق و حق پیارو بر جنکاران نباہی بقرون ظالمان او افکنجاک ز عالم ظلمت کین دور سازد از اہل جور دنیا صاف کردو</p>

مثنوی گلدستہ
 این لفظ کیسے
 در تقبوت بدون
 داوودت داوود
 الہامیہ سبکی
 بنیادہ خالق انام
 مثنوی ابوالوا
 سرور و مستور
 سنی کردہ از غیب

در حق مہتمم انام

وہی ہے جس نے ہر ایک کو اپنے لیے لیا ہے
اور ہر ایک کو اپنے لیے لیا ہے
اور ہر ایک کو اپنے لیے لیا ہے
اور ہر ایک کو اپنے لیے لیا ہے

الہی از بیامی عظمت خویش برائے ابرو و ریحان محمد کے مشککناض عام داور برائے محنت شبیر مظلوم برائے صالحان نیک کردار نصیب من بکن ابن فخر پار یا یوم نسخ رود روز محشر نازد بار عصیان بر سر من	الہی از بیامی عظمت خویش خداوند ابرو و ریحان محمد کے غیر النسابت پیغمبر برائے شبیر معصوم و مہموم برائے دوستان آل اطہار رسالی با امام عصر پار پائے او شود از من جدا سر سرم کرد و فدائے رہبر من
---	---

در صفت شعری گلدستہ معانی گوید

کہ ہر باتش بود از خلدیابے بود ہر بیت آن بس بیت مہور جو بیت ابرو و دلدار موزون نشستہ در دل عشاق بہمان سوادش مردم چشم حنیان معانی چون دل نازک خیالان بیانش باج خواہ از لیلۃ البدر نثارش کہکشان طوعلی تقدیر	تعالیٰ اللہ جب زیبا کتا بے کتم اوصاف ایانش چہ سطر بوصف آن دگر گویم چہ مضمون معانیش بزرگ تیر مرگان در تہائش چور و بے ہر حنیان حرفش نازک مشک غزالان و دانش طغنیان بر لیلۃ تقدیر ای سیاہی آن سطرش جاہدہ گلزار فردوس
---	--

ز بینی هیچ شعرش مشوبه آب
چه مضمونها در نایاب سفته
برون او صاف آن ز قیل و قال است

همه چون نخل گل رنگین و تاداب
همه شائسته و شسته و رفته
شاشش گر کسی آرد و حال است

در مدح سید جمال الدین غالب گوید

بلک نظم غالب بادشاه است
گنج علم دین او بود و مسائل
سخن زد گشت در عالم سوید
سخن را داد و رونق از مطالب
ز دانای گشت رانقش بسته
از و حاصل سخن را سیر بلندی
سخن راست پیا رو جوید
سخن بس خوش بیان بجز کمال است
چرا باشد نه ایاتش مقدم
ربانگی ربط دار و باز بانس
بعقولات آرد بحث معقول
و بد حکم سبق اشترقیان را
ز فحش گشت جالبوس معش

علم کلک مضامینش سپاه است
سخن گوی عالم تحریر کامل
سخن از بر او گردید پیدا
سخندان جهان مغلوب غالب
قلم در دست و انایان شکسته
سخن را در جهان زوار جنبیدی
سخن از ذات او دار و نه موهی
کلاش بیگمان سخن طلال است
نوعانی هم رویت دست مردم
معانی ضبط گیر و از بیانش
زبانش در روانی سیف مسلول
شود تعلیم گریستانیان را
ز فحش است افلاطون خاموش

کریه و در دیوانه
دانش و اسامی بر بی
است و غیره
در مدح سید جمال
سخن را داد و رونق
ز دانای گشت رانقش
از و حاصل سخن را
سخن راست پیا رو جوید
سخن بس خوش بیان
چرا باشد نه ایاتش
ربانگی ربط دار و
بعقولات آرد بحث
و بد حکم سبق اشترقیان
ز فحش گشت جالبوس
علم کلک مضامینش
سخن گوی عالم تحریر
سخن از بر او گردید
سخندان جهان مغلوب
قلم در دست و انایان
سخن را در جهان زوار
سخن از ذات او دار
کلاش بیگمان سخن
نوعانی هم رویت دست
معانی ضبط گیر و از
زبانش در روانی سیف
شود تعلیم گریستانیان
ز فحش است افلاطون

سخن را داد و رونق از مطالب
ز دانای گشت رانقش بسته
از و حاصل سخن را سیر بلندی
سخن راست پیا رو جوید
سخن بس خوش بیان بجز کمال است
چرا باشد نه ایاتش مقدم
ربانگی ربط دار و باز بانس
بعقولات آرد بحث معقول
و بد حکم سبق اشترقیان را
ز فحش گشت جالبوس معش

محبت رفق دار و دستگاہ ہے
 ز سبحان با فصاحت در گذشتہ
 بہین در شعر گوئی غم اورا
 چو در نظم سخن آہنگ سازد
 بخاندی اگر نظامی نظم دیرا
 گوید و ز تائش روح سعدی
 اگر خسر و بدیسی ننوسی را
 نہادی سر بہ پیش از عجز جامی
 عجب طبیعت با آب و صفائی
 رسیدی چون با و دیوان عالی
 چنان اشعار خود را داد ترمین
 چہادر بکرت غوطہ با خورد
 نہ پیندکس چو نظمش در زمانہ
 وفاتش را چو من کردم خیالہ
 بتاریخی کہ اور حالت لفرمود
 خدا از جنتش مغفور سازد

کتب مشہورہ است
 مع حشاشان
 ابن تائب اور
 شاعرین کتب
 نفع و مع
 مان صاحب
 رسول خان
 بود ۱۲

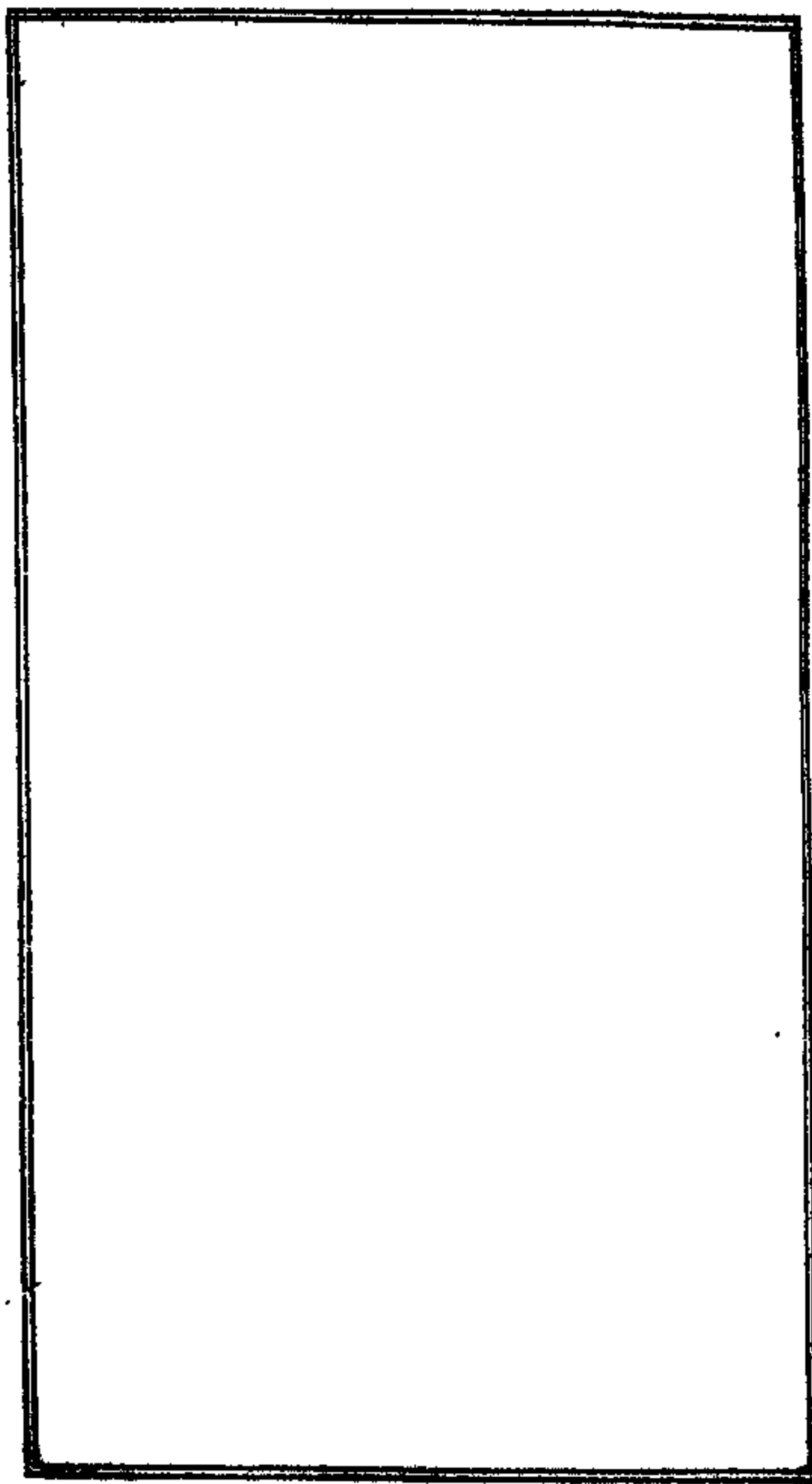
نباشد کذب اور اصل را ہے
 ز حسان با بلاغت در گذشتہ
 پد طلوعے بود در نظم اورا
 بنظمش بلبل فسردوس نازد
 ہی گفتی جزاک ترا از روی بلوی
 ہمہ بیچ اندالا انت لعبدی
 بیفکندی کلام خسروی را
 نوشتی از خطا خطی علامے
 ثنائی شعری گوید سنائی
 شدی دیوانہ از حیرت ہلانی
 تبار نظم او شد عقد پروین
 کہ سالم این دیر کنون ہر آورد
 ببن شاعری باشد یگانہ
 کہ از حیرت گذشتہ چند سالہ
 ہزار و یکصد و شادوسہ بود
 با ولا و نبی محمد رسا زو

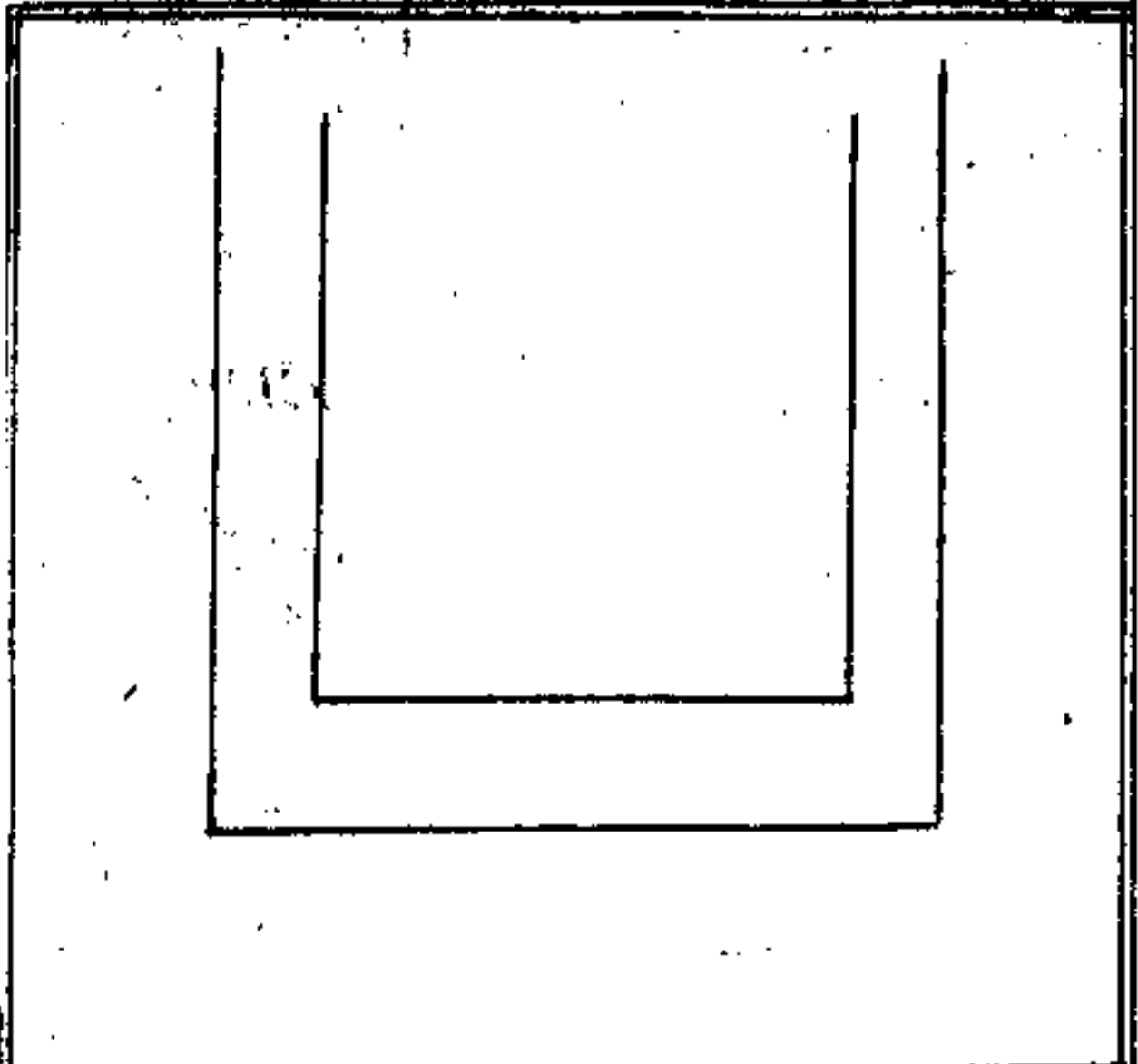
وز تاریخ طبع شعری گلدستہ معالی گوید

بجسد مالکد که شد حاصل فراغم
 فراغت یافتم زین نظر خوشتر
 به تصحیحش نددم مصروف و مشغول
 غوا مض ایچہ در الفاظ دیدم
 بواقع زرقه باشد گر خطا کی
 وز ان پس به نفع خلق للہ
 کرد فکر سال طبع بستم
 فرو ماندم از ان محروم و نا کام
 بگو ای غمخیز خوش بیانی
 ز پس گویند و مگر نواز و

ز ستادی شد دل جان باغم
 دیدم قنومی را با ز یکسر
 فرو گذارستم یک حرف مجهول
 بخوبی از لغاتش واریدم
 امیدم نیست جز عفو و عطا کی
 بطبع او شده طعم هوا خواه
 نیاید یک تا بخش بدستم
 که ناگه شدم از غیب الهام
 گلے بد مید از باغ معانی
 تا بدخ مسیحی این صداز و

بطبع آورد چون در ریگانه
 بهم بر لطف نظر عاشقانه
 ۱۹۹۵ ع

بسم اللہ الرحمن الرحیم

نیایش نامدار سے نامہ ہارا
 زبانہا ابر نیسان از میانش
 ز نورس ذرہ تا خورشید تابان
 اگر از آب و گل از خاک گویند
 چشم باز از مد تا بہ ماہی
 گذار و سنگ ریز و رنگ بینا
 بروار و زحمت خار گل را
 ناید چون گلے از گلشن راز

بجزش تریزبانے خامہ ہارا
 صدق اذان و از دستاش
 برویش جوہر و آئینہ حیران
 یعنی تریزبان حرف اویند
 بود آئینہ نور انہی
 کہ باشد جنبک چشم بینا
 کند وقت تماشا صلح کل را
 برویش چشم ز گیس میکند باز

مجلس اول
 در حدیث
 و احادیث
 و روایان
 و کتب
 و تفسیر
 و حدیث
 و روایان

شیر و در سنگ پنهان کرده او
 نماید مشک خون مرده را
 برون از روان می آرد و در خمی
 کند همراه باران آتش برق
 روان از گوه دارد چشمه آب
 آتش سبزه با با سبزه خمی
 در ایشان صفتی افلاک از رو
 بیکدیگر عناصر را در آمیخت
 ز کاف و نون دو عالم کرد پیدا
 دو عالم حادث و ذاتش قدیم
 نگارستان اعراض و جواهر
 جهان از نیستی ساده صورت
 زمین تا آسمان بکشائی دیده
 منزه از مکان و از جهات است
 زوهم و وهم و دانش بی تر پاک
 بجهل از دیدنی بالیش ندانی
 نیاید از پاک او بیدین

از زور یا برون آورده او
 شمر شد گل نیز مرده را
 روان بسیار از آب رنگ سختی
 برون می آردش از اربلی حق
 بود حیران قدرت چشم گرداب
 ز تابش خارخوس با مال سختی
 گلستان محسن روی خاک از رو
 از آن ترکیب تک جسم و جان سخت
 ز پشت خاک آدم کرد پیدا
 خودش موجود و مثال و عدیم است
 ز کتمان عدم کرد اند ظاهرا
 گرفت از امر اولی ماده صورت
 ز دست قدرتش گشت آفریده
 وجود لایزالش همین ذات است
 بیدین و ز نیاید هم باوراک
 بترس از زور باش لمن ترانی
 بکنهس نارسانها رسیدن

ع
 در این شعر از کلمه شمر شده است
 و در لغت معنی آن است
 شمرندگی و شمرندگی
 و در این شعر از کلمه شمر شده است
 و در لغت معنی آن است
 شمرندگی و شمرندگی
 و در این شعر از کلمه شمر شده است
 و در لغت معنی آن است
 شمرندگی و شمرندگی

شهره از حلول و اتحاد است
ز جسمیت شهره هم صورت
نهاد جسم مرکب ناسبت است
جریده حتی وقیوم و توانا
بکسرت انتظام جزو کل کرد
نمود از نورشان راه بدری را
با نهای امر کرد از وحی و الهام
پدید گو امر و از بد نهی فرمود

مقدس زانتفاص و ریاضت است
میرا از صفائی و از کرد و رفت
ولیکن جملا شیارا محیط است
بر پیدا و نسان بنیاد و امانا
ز راه رحمت ارسال سهل کرد
که سپرستند کیسه غیر خدا را
سبوی بندگان تسلیج احکام
در رحمت همه و سلفی خلق بکشود

نعت حضرت پیدالمسلمین خاتم النبیین

در آخر عهد ختم المرسلین شد
از و دین خدا گردید کامل
بعدش موشد کفر و ضلالت
عطا کردش خدا دینی و نوری
بود بر فرق او تاج کرامت
محمد باعث ایجا و انلاک
وجودش علت غائی کونین
فلک آن در گه او آستانه

ابن عربی در مصداق صلی الله علیه و آله

بنامی دین حق از وی چنین شد
بحال خلق رحمت گشت شامل
برو گردید ختم امیر رسالت
که نبود مانع آن مع دینی
که دین او است قانیم تاقیامت
توان فهمید این معنی ز لولاک
زمین و آسمان را نور او زمین
زمین از پا بسپوش آسمان

با غیر از این در این کتاب است

توضیحات و حواشی در حاشیه و درون متن که شامل تفسیرات و بیانات اضافی است که به سبب فضا کم در حاشیه قرار داده شده است. این حواشی در سبک نستعلیق نوشته شده و شامل توضیحاتی بر روی حروف و کلمات است که به منظور روشن تر شدن مطلب یا بیان عمق مطلب است.

بود نور خدا ذات شیرینش
 برین معنی دلیل هست روشن
 با فلک از قدم پوشش بلندی
 فلک همچون زمین در زیر پایش
 نباشد گرچه ذاتش با خدا من
 شد از ایما می انگشتش فرسوق
 کف او چشمه ساز فیض باری
 جگر در دست او نسیم گویان
 ز نهاد بدش از چشم سر بود
 ز عالم ذره پنهان نبودش
 ز بانها قامر از شرح صفاتش
 یکی از معجزات اوست قرآن
 زبان منکران بر خند لوده
 بتلاش چون نشد بار می گفتن
 مقابل تاپه آیاتش نمودند
 به گفتند این کار شکر نیست
 در و نش جای استراره ای

از ان بے سایه شد جسم لطیفش
 یک مناساها در گذشتن
 ملائک از قرش ارجندی
 بود بالاتر از افلاک جایش
 ز قرب اوست او لایق قاب قوسین
 ز دستش گشت از باطل جراح
 که کرد از هر سر انگشت آب جاری
 شجر از امر او چون بنده بویان
 بزنگ شمع هر سویش نظر بود
 یک نسبت بود غیب نشودش
 نیاید در شمعون معجزاتش
 نصیحان عرب را کرد حیران
 در حیرت برو می نشان کشود
 نمانده هیچ کس را جامی گفتن
 فصاید از در کعبه کشودند
 کلام الله گفتار بهتر نیست
 برون صرآت النوار الهی

کلام الله گفتار بهتر نیست
 برون صرآت النوار الهی
 برون صرآت النوار الهی
 برون صرآت النوار الهی
 برون صرآت النوار الهی
 برون صرآت النوار الهی
 برون صرآت النوار الهی
 برون صرآت النوار الهی
 برون صرآت النوار الهی
 برون صرآت النوار الهی

برون صرآت النوار الهی

برون صرآت النوار الهی

اجابت چشم بر راه و عایش
 خبر با کسی که او میداد از غیب
 به عالم ز ابتدا تا انتهایش
 عیانتش از دو عالم هر کم و بیش
 ظلم هم مرضی او راست تا بیج
 دیگر از اوج قدر او چه برسی
 گوید تا کجا نعتش ز بانم
 طغیانش در دین و دل را کشود
 ازین عالم چه میفرمود در حالت
 بفرمود این دو چیز از هم گران
 گزارم بهر حفظ دین به عالم
 تمسک جز باین هر دو نشاید
 کتاب التمهید نه نیست کافی
 کسی را علم و فهم باطنش نیست
 توان فهمید زین بر بان ناطق
 خدا را ایمان دلم بر یوز سازد

تضایع قدر و موصافیش
 وقوع یک فلم به شبهه دریب
 حوادث هر چه باشد پیش پایش
 بود آینه سالش لوح در پیش
 کند جنبش تجرید یک اصحاب
 بود فرس ز راه او عرض و کرسی
 فدای نام او روح و روانم
 برو با عترتش بر دم درود
 سپرده عترت و قران با امت
 بقدر دست رفت یعنی برابر
 جدا هرگز نمیگردند از هم
 بدایت کردن از قران نیاید
 بیانش نزد اهل بیت نشانی
 بفر از عترت من خالص نیست
 که باشد عترتش قران ناطق
 دیگر با عترتش محشور سازد

کتاب اصلی
 مثنوی گلستانه
 در بیان صفات
 و کمالات
 حضرت علی
 علیه السلام
 و اولاد
 ائمه اطهار
 علیهم السلام

مثنوی و صیابی جناب البیر ایمی ایتنا عشر صلوات الله علیه و علیهم

مدان جانے پیمبر خیر علی را
 و معنی و جانشین مصطفیٰ است
 سیر معنی نماید در میان فصل
 تفاوت خیر نبوت در میان نسبت
 فروغی هر دو میباشد برابر
 دو بید هر کس در دید خاکشن
 نخل گاه آن صدر علی شد
 ز امرش مهر مغرب ز قده گشت
 ز راه باب سوکے شهر شتاب
 شوی آوار ه دشت خلالت
 که مولایش امیر المومنین است
 عبادت مار و ابله اقتدایش
 ز بیخ ادست آب روی اسلام
 بود بران قاطع ذوالفقارش
 بغرب سبب جزین سلطان گشت
 مگرد و منشین چون زمین خاک
 بر لغت پائے بردوش پیمبر

بگوش دل شنو نفس جلی را
 خدا را مطلب نور و صفا دوست
 سرشت نشان ز یک است در اصل
 هم نسبت بغیر از جسم و جان نیست
 چو شمس در گرفت از شع بنگر
 بعینه ذات احد ذات پاكش
 با حمد هر چه از حق نمنحل شد
 شوق باه از پیمبر طوبه گر گشت
 محو شمس علم و مرتضیٰ باب
 جز این ره گر کند شیطان دلالت
 غلام ادست هر کس اهل دین است
 بود ایمان عبارت از ولایش
 ز نور او قومی باز روی اسلام
 برون از حد امکان است گارش
 در خیر بر کند از خود انگشت
 ولایش در دلی باعث انقیاد
 قدرت سرور را غوش پیمبر

نفس باقی
 و نشود در بار
 و نمیکند بار
 روغن در زمین
 تا عایت اولی
 و شکر آن پیمبر
 و معنی آشکار
 کردن در بطن
 علم اصول و فروع
 از آیه یک در آن
 نظر بر صفات
 از اند دو کار
 مشایخ اربع
 جلوسه آن
 بی عیب و عجز
 بی بیعت با شیطان
 بی وضاحت بر
 معنوی دلالت
 بی شکر با شیطان
 ایسان نظام
 بی عیب و عجز
 بی شکر با شیطان
 بی وضاحت بر
 معنوی دلالت
 بی شکر با شیطان
 ایسان نظام

کجاست

حسن باشد پس از او بعد از
 بابت جد و اب سر ما یہ علم
 بجایش ان شہید نشنہ کام است
 حسین آن قرۃ العین پیسبر
 علی اور اومی و جانشین است
 پیسج و بہ تقدیس و عبادت
 محمد صبا و در علم اسلام
 پیسبر از علوم او خبر داد
 پس از وی حضرت صادق امام است
 ضمیرش روشن از نور الہی
 بجایش اعدا و موسی امام است
 بکاظم در جهان معروف مشہور
 پیس از معجز صاحب کمال
 پس از وی سند آرامی است
 ز پس خوشنود راضی زو خدا
 محمد آنکہ ز القابش جواد است
 یقینش چون پدر تاج ولایت

بخدا نقش بنشست از نگینش
 ز کسبار جهان سنگین ترش علم
 کتاب کوثرش ہر دم بجایم است
 سرور خاطر زہرا و حیدر
 فرغ دین دین العابدین است
 بود بر قدر سیان اور از زیادت
 امام مقتدا سے ہر دو عالم
 لقب باقر برایش کرد ارشاد
 از و بر خلق جہتا تمام است
 خواصش منکشف اورا کما ہے
 رفیع القدر و پس عالی مقام است
 جناب او تجلی گاہ بخوان طور
 لفرمانش عدو در شیر قالی
 علی صاحب فضل و کرامت
 لقب در ہر کون اور ارضاشد
 بدر گاہش حصول ہر مراد است
 سرا پا نور ارشاد و ہدایت

جستارہ ہر دو عالم مقتدا سے ہر دو عالم
 خواصش منکشف اورا کما ہے
 رفیع القدر و پس عالی مقام است
 جناب او تجلی گاہ بخوان طور
 لفرمانش عدو در شیر قالی
 علی صاحب فضل و کرامت
 لقب در ہر کون اور ارضاشد
 بدر گاہش حصول ہر مراد است
 سرا پا نور ارشاد و ہدایت

لطیفش از صبر آزادی خلق
 رسالی نیست در کوشش سخن را
 بود اقوال و افعالش و لائل
 وجودش هر دو عالم را اما است
 که باشد قایم آل محمد
 شود زیر نگینش هفت کشور
 بخت در وقت دیگر جهان را
 روح دین حق گردد بعد
 پس از غیبت ظهورش لائلا
 بیان فرزند عالیشان سلا

علی بعدش دلیل با دمی خلق
 امامت بعد او باشد حسین را
 چو آتاسدین علم و فضائل
 کنون فرزند او شاه زمان است
 سرور و راحت بآل محمد
 با عا و خدا چون شاه خاور
 بر آرد از زمین کعبه نمایان را
 بعدل و داد باشد سعی و جهد
 و را میرا و از آنحضرت خبر را
 دگر فرمود نام اوست نامم

مشاجات بدر گاه قاضی الحاجات

بکن از گرمی شوق کبابم
 تغذات سرخوش و سرست باشم
 گر آن شد خواب من بیداریم
 بناکن کعبه از آب و گل من
 ز باطل رخساره فکری نباشد
 مرا با عارفان انباز گردان

بده یارب ز جام دل شرابم
 جوگی تا که قبح در دست باشم
 ز عبرت نشئه بسیاریم ده
 در بے گشتا ز عرفان بر دل من
 در آن خبر حرف حق دگر بے نباشد
 بزودت غولیش چشم باز گردان